

Kmetijske in rokodelske novice.

Na svetlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj IV.

V sredo 1. Maltravna 1846.

List 13.

Perva Davidova pesem
posvečena stoletnemu godu
častitljiviga gospoda

JOŽEFA JUSTINA,*)

starašina krajnske duhovšine.

(Po dalmatinskim opáta J. Gjorgja).

Srečen mož! ki ne zahaja
Po hudobnih grešni vólji,
Mimo gre, sedeti graja
Na kovarstva kužnim stóli;

Temuč ljubi po vsi moči
On Gospodov zakon sveti,
Ga razmišlja v dnevu v noči
In objema v duši vneti.

On bo ko drevó zeleno,
Ki mu zemlja je po gódi,
Delal senco preljubljeno
Ob tekoči bistri vódi.

Obrodil bo ob svojim časi
Sladko sadje, lepo cvetje,
De ozaljša in okraši
Z venci jésen in predletje.

List ne more mu opasti,
Ko divjá nevihta silna,
Kér ga varje v sladki lasti
Blage sreče roka obilna.

Kratko pak ne bo hudoben
Se vdeležil take sreče:
Gnusnim' prahu bo podoben,
Ki ga veter kviško meče.

Kér visoko Božje znanje
Dobre, hude vé stopine,
In de grešno popotvanje
V pogúb človeka rine.

Povišujte Božje dela
Večno Trojstvo na vse glase:
Slava pela — poje — pela,
Se Mu bo na večne čase!

—n.

Še nekaj od mizarškiga in tesarskiga lesá.
(Nadalje.)

Poznati, če je drevó zdravo ali bolno.

Zdravo drevó je sploh lepiga, ravniga, permerjeniga debela in čverstiga verha; listje je gosto in živo zeleno po njem, ktero v jeseni kasno odpade. Zdravo drevje ima, če je taciga plemena, tanek in ličen lup (kožo), enakšino farbo, po debli ravne opoke, za katerim se zopet mlada sočna koža kaže.

Bolezin dobí drevó ali po unanjim ranjenji, ali pa po notranjim spridenji debela, včasih pa od obojih vzrokov.

Neprijetin kraj, slaba zemlja, premalo ali preveč moče, prevelika vročina, presilni mraz, premalo ali preveč sočnosti, so poglavitni vzroki, de se znotranja pogodnost dreves popači.

Poglavitniši in na zunanjim deblu vidljive bolezni so:

1) razpoke, ki se od presilniga mraza podolgama po lupji (koži) naredé, velikokrat pa clo do mozga sežejo. Razpoke se pri nekterih drevesih kmalo zacelijo, pri nekterih pa ne; okoli nezacejljene razpoke začne mlada belína (Splint) gnjiti, iz nje se vsako spomlad dovelj soka ali smole izcedí, drevó pa zavoljo pomanjkanja sočnosti oslabí; tako drevó ni za drugi prid kot za derva;

2) sokatók; pri ti bolozni se zad lupa semtertje po deblu veliko soka izcedí; rast omedlí, na stranéh toka se začne koj gnjiloba mlade belíne prijemati, sčasama pa tudi čerñine. Smereke in jele so posebno sokatóku podveržene, če se jim obilno vej oklesti, ali pa jim deblo obeli; poslednje delo smelokresi dopernašajo in drugi ljudjé, kateri ne vedó, de je velika škoda drevje okresovati; semtertje navertavajo breze in drugo drevje na deblih po slabi šegi, de sočno vodo iz njih točijo; s tem se drevje do konca rani in taki les ni za zdelavno rabo. Se najde dovelj smerekoviga drevja, ki je v mladosti ranjeno bilo, sicer visoko zrašeniga, v sredi debela pa gnjiliga in clo sprideniga;

*) Gospod Jožef Justin, dosluženi kaplan, rojéni v Radolci 25. Sušca 1746, živijo sedež v Gradcu, kjer je vrednik teh Novic lani ž Njimi govoril.